

Till

Kommunstyrelsen
Kultur- och fritidsnämnden
Myndighetsnämnden
Nämnd för livslångt lärande
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden
Sydnärkes lönenämnd
Sydnärkes överförmyndarnämnd

För kännedom

Fullmäktiges presidium

Grundläggande granskning 2018

Kommunallagen (KL 12 kap 1 §) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet. Syftet med den grundläggande granskningen är att på en övergripande nivå ge svar på om styrelsens och nämndernas styrning, ledning och uppföljning är tillräcklig för att säkerställa att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om styrelsen och nämnderna har ett ändamålsenligt system för att säkerställa god intern kontroll.

Vår sammanfattande bedömning är att det finns utvecklingsbehov vad gäller såväl målstyrning (utifrån verksamhetsmål) och ekonomistyrning som system för intern kontroll. Utifrån den grundläggande granskningen lämnar vi följande rekommendationer.

- Inom ramen för den pågående översynen av kommunens styrmodell måste kommunstyrelsen säkerställa att det tas hänsyn till lagstiftarens ambition om att verksamhetsmålen kontinuerligt ska stämmas av, följas upp och utvärderas.
- Information om ekonomi och måluppfyllelse och avvikelser kring dessa bör återspeglas i beslut kring åtgärder på ett tydligt sätt i protokoll. Det är i protokollen som politikerna visar sin styrförmåga.
- I de fall nämnder får i uppdrag att ta fram åtgärdsplaner mot bakgrund av ekonomiska avvikelser menar vi att den egna nämnden måste få formell återrapportering beträffande de åtgärder som vidtagits.
- Kommunstyrelsens och nämndernas ledamöter bör bli mer aktiva/delaktiga i risk- och väsentlighetsanalysen inför beslutet om internkontrollplan.
- Kommunstyrelsens och nämndernas risk- och väsentlighetsanalyser som genomförs inför beslutet om internkontrollplan bör dokumenteras och finnas med som underlag inför beslutet.
- Lönenämnden måste följa kommunens regler och riktlinjer avseende den interna kontrollen.

Utifrån de diskussioner vi haft med kommunstyrelsens och nämndernas presidier vill vi utöver ovanstående rekommendationer framhålla följande. I och med förändringen av kommunallagen 2018 fick styrelsen en stärkt ställning på så sätt att fullmäktige, enligt KL 6 kap 8 §, kan besluta att ge styrelsen beslutanderätt för vissa angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Styrelsen får dock inte fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpning av

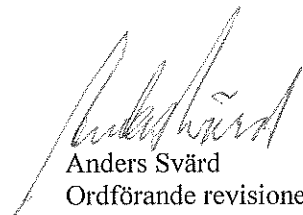
lag eller individärenden. Det handlar heller inte om att fullmäktige kan ge styrelsen en generell beslutanderätt. Beslutanderätten som fullmäktige har möjlighet att ge styrelsen gäller endast vissa, av fullmäktige särskilt angivna, förhållanden.

Har fullmäktige inte gett styrelsen några, tydligt angivna, beslutsbefogenheter som rör andra nämnders verksamhet har inte styrelsen någon befogenhet att i en annan nämnds ställe besluta att en viss åtgärd ska vidtas.

Därtill vill vi lyfta fram att vi, i likhet med tidigare år, inom ramen för den grundläggande granskningen har pekat på och diskuterat att myndighetsnämnden inte har någon budget för den egna verksamheten. Det faktum att myndighetsnämnden inte har någon egen budget och inte betraktas som en egen nämnd i kommunens målstyrningsmodell gör att myndighetsnämnden står i ett beroendeförhållande till samhällsbyggnadsnämnden, vilket inte är förenligt med kravet på att den i lag och förordning stadgade tillsynen ska vara oberoende i förhållande till driften.

Vi ser positivt på att myndighetsnämnden nu vidtagit formella åtgärder beträffande oberoendeproblematiken. Dock menar vi att processen varit anmärkningsvärt lång med tanke på att revisionen påpekade denna problematik redan hösten 2015.

För revisorerna i Kumla kommun

Anders Svärd
Ordförande revisionen

Grundläggande granskning

2018

Rapport

Kumla kommun

KPMG AB

2019-02-11

Antal sidor 41

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Kommunstyrelsen	5
3.2	Kultur- och fritidsnämnden	9
3.3	Lönenämnden	14
3.4	Myndighetsnämnden	18
3.5	Nämnd för livslångt lärande	22
3.6	Samhällsbyggnadsnämnden	27
3.7	Socialnämnden	31
3.8	Överförmyndaren	37
4	Bedömning	40
4.1	Målstyrning	40
4.2	Ekonomistyrning	41
4.3	Intern kontroll	41

1 Sammanfattning

Kommunallagen (KL 12 kap 1 §) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet. Syftet med den grundläggande granskningen är att på en övergripande nivå ge svar på om styrelsens och nämndernas styrning, ledning och uppföljning är tillräcklig för att säkerställa att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om styrelsen och nämnderna har ett ändamålsenligt system för att säkerställa god intern kontroll.

Vår sammanfattning utifrån den grundläggande granskningen redovisas främst i form av rekommendationer.

- Inom ramen för den pågående översynen av kommunens styrmodell måste kommunstyrelsen säkerställa att det tas hänsyn till lagstiftarens ambition om att verksamhetsmålen kontinuerligt ska stämmas av, följas upp och utvärderas.
- Information om ekonomi och måluppfyllelse och avvikelser kring dessa bör återspeglas i beslut kring åtgärder på ett tydligt sätt i protokoll. Det är i protokollen som politikerna visar sin styrförmåga.
- I de fall nämnder får i uppdrag att ta fram åtgärdsplaner mot bakgrund av ekonomiska avvikelser menar vi att den egna nämnden måste få formell återrapportering beträffande de åtgärder som vidtagits.
- Kommunstyrelsens och nämndernas ledamöter bör bli mer aktiva/delaktiga i risk- och väsentlighetsanalysen inför beslutet om internkontrollplan.
- Kommunstyrelsens och nämndernas risk- och väsentlighetsanalyser som genomförs inför beslutet om internkontrollplan bör dokumenteras och finnas med som underlag inför beslutet.
- Lönenämnden måste följa kommunens regler och riktlinjer avseende den interna kontrollen.

Utifrån de diskussioner som revisorerna haft med kommunstyrelsens och nämndernas presidier vill vi utöver ovanstående rekommendationer framhålla följande. I och med förändringen av kommunallagen 2018 fick styrelsen en stärkt ställning på så sätt att fullmäktige, enligt KL 6 kap 8 §, kan besluta att ge styrelsen beslutanderätt för vissa angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Styrelsen får dock inte fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpning av lag eller individärenden. Det handlar heller inte om att fullmäktige kan ge styrelsen en generell beslutanderätt. Beslutanderätten som fullmäktige har möjlighet att ge styrelsen gäller endast vissa, av fullmäktige särskilt angivna, förhållanden.

Har fullmäktige inte gett styrelsen några, tydligt angivna, beslutsbefogenheter som rör andra nämnders verksamhet har inte styrelsen någon befogenhet att i en annan nämnds ställe besluta att en viss åtgärd ska vidtas.

2 Inledning/bakgrund

Kommunallagen (KL 12 kap 1 §) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet. För att klara detta uppdrag arbetar revisorerna med en kombination av olika metoder och tillvägagångssätt för att granska verksamheten med syfte att bedöma om nämnder och styrelser har en tillfredsställande styrning och intern kontroll. Enligt god revisionssed i kommunal verksamhet indelas den årliga granskningen i framförallt två huvuddelar; Grundläggande granskning och fördjupad granskning. Den grundläggande granskningen består i sin tur av tre delar:

- Granskning av delårsrapport och årsredovisning
- Granskning av måluppfyllelse
- Granskning av intern styrning och kontroll

Revisorernas planering inklusive risk- och väsentlighetsanalys ingår som en del i den grundläggande granskningen.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med den grundläggande granskningen är att på en övergripande nivå ge svar på om styrelsens och nämndernas styrning, ledning och uppföljning är tillräcklig för att säkerställa att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om styrelsen och nämnderna har ett ändamålsenligt system för att säkerställa god intern kontroll.

Granskningen avser kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, lönenämnden, myndighetsnämnden, nämnd för livslångt lärande, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden samt överförmyndaren.

Granskning av delårsrapport och årsredovisning utelämnas i föreliggande rapport eftersom dessa redovisas i särskilda rapporter.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen
- Tillämpbara interna styrdokument

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom att kommunstyrelsen och nämnderna fått ett antal frågor skickade till sig. Frågorna har sedan besvarats och analyserats gemensamt i styrelsen och respektive nämnd. Därefter har revisorerna träffat kommunstyrelsens och nämndernas presidier som fått redogöra för svaren på frågeställningarna. Svaren i sig har på så sätt utgjort ett underlag för samtalet.

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

Svaren har verifierats utifrån den dokumentation som finns. Detta innebär att kommentarerna nedan ska ses utvecklingsmöjligheter och avvikelser att beakta. Om någon av frågorna inte särskilt kommenteras beror detta på att svaret är underbyggt och tillfredsställande.

Den grundläggande granskningen har utöver fokusområdena mål/måluppfyllelse, ekonomistyrning och intern kontroll även beaktat kommunstyrelsens och nämndernas egen riskanalys och bedömda hot mot verksamheten. Denna information är ett viktigt bidrag till revisorernas riskanalys inför kommande verksamhetsår.

3 Resultat av granskningen

3.1 Kommunstyrelsen

3.1.1 Målstyrning

Fråga från revisionen	Styrelsens svar
<i>Har styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?</i>	Kommunstyrelsen anser att styrelsen har tolkat mål och uppdrag samt brutit ned de så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten, något som blir särskilt tydligt i internbudgeten beslutad av Kommunstyrelsen 2017-12-06 § 187, s.10-13.
<i>Har styrelsen fastställt målen?</i>	Kommunstyrelsen anser att styrelsen har fastställt målen genom att anta internbudgeten och verksamhetsplan beslutad av Kommunstyrelsen 2017-12-06 § 187.
<i>Har styrelsen konkretiserat målen så att de är mätbara?</i>	Kommunstyrelsen anser att styrelsen har konkretiserat målen genom att anta internbudget och verksamhetsplan beslutad av Kommunstyrelsen 2017-12-06 § 187. Modellen följer styrmodellen där nämndens målsättning anges och därefter hur målsättningen följs upp (uppföljningsmått).
<i>Har styrelsen beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande verksamhetsmålen?</i>	Ja, tydligast genom krav på återrapporteringar till kommunstyrelsens arbetsutskott. Då främst kopplat till ekonomiska avvikelser. Se kommunstyrelsens beslut 2018-05-08, § 105 och rapporter till kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-06-12, § 142 och 2018-11-06, § 216.

Kommentarer

På frågan om styrelsen beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande *verksamhetsmålen* har kommunstyrelsen svarat man gjort det beträffande *ekonomiska avvikelser*. Vidare avser svaret beslut som kommunstyrelsen fattat inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt enligt kommunallagen 6 kap. 1 §. Styrelsen har inte svarat på frågan om man, avseende den egna verksamheten, beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande *verksamhetsmålen*. I sammanhanget kan nämnas att det, i samband med att kommunens delårsrapport avhandlades, inte fanns några resultat för kommunstyrelsens uppföljningsmått. Av den dokumentation vi fått del av kan vi inte se att kommunstyrelsen fått del av någon prognos beträffande de egna verksamhetsmålen.

3.1.2 Ekonomistyrning

Fråga från revisionen	Styrelsens svar
<i>Har styrelsen fastställt en budget för innevarande verksamhetsår?</i>	Kommunstyrelsen anser att styrelsen har fastställt målen genom att anta internbudgeten och verksamhetsplan beslutad av Kommunstyrelsen 2017-12-06 § 187.
<i>Sker regelbunden uppföljning av budget-prognos-utfall?</i>	Kommunstyrelsen anser att regelbunden uppföljning sker genom de månadsrapporter som presenterats för nämnden 5 gånger under året (2018-05-08 § 107, 2018-06-07 § 139, 2018-10-03 § 197, 2018-11-14 § 216, 2018-12-05, § 245).
<i>Vad anser styrelsen om frekvens och kvalitet på den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen?</i>	Kommunstyrelsen anser att uppföljningen håller god kvalitet och är nöjda med såväl frekvens och kvalitet. Kan vidare sägas att den utökade rapportering kommer stärka kvaliteten ytterligare.
<i>Fattar styrelsen beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser?</i>	Kommunstyrelsen anser att kommunstyrelsen tar beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser och föreslår till kommunfullmäktige att ge nämnder i uppdrag att lämna ekonomiska rapporter om så anses nödvändigt. Se KS 2018-03-07 § 40.

3.1.3 Uppföljning av intern kontroll

Fråga från revisionen	Styrelsens svar
<i>Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning?</i>	Kommunstyrelsen anser att internkontrollplanen är ett systematiskt arbete avseende såväl verksamhet som redovisning.
<i>Finns det en övergripande struktur i kommunen (reglemente/riktlinjer) för arbetet med intern kontroll?</i>	Kommunstyrelsen anser att det finns en övergripande struktur. För innevarande år styrt av Reglemente för internkontroll och verksamhet" vilket för kommande år ersatts av Regler för intern kontroll".
<i>Har styrelsen för innevarande år fastställt en plan för uppföljning av den interna kontrollen inom den egna verksamheten?</i>	Ja kommunstyrelsen har fastställt en plan för uppföljning genom intern kontrollplan för kommunstyrelsen 2017-12-06 § 189.
<i>Är internkontrollplanen ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys?</i>	Ja kommunens användande av en väsentlighets- och riskbedömning är att betrakta som en risk- och väsentlighetsanalys vilket är ett begreppsanvändande som inte känns igen i kommunstyrelsen. Väsentlighets- och riskbedömningen framgår av Intern kontrollplan 2018. Det finns möjlighet att ha en workshop för att jobba med frågorna kopplat till vad som ska ingå i intern kontrollplan.
<i>Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till styrelsen?</i>	Ja det rapporteras enligt hel- och delårsbokslut. Avvikelse ska också rapporteras löpande men har inte behövts för 2018.
<i>Fattar styrelsen beslut eller ger direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i styrelsens interna kontroll?</i>	Ja, avvikelser ska rapporteras löpande enligt intern kontrollplan 2018 men har inte behövts för 2018. Inga avvikelser har rapporterats 2018.

2019-02-11

Kommentarer

Vid träffen med kommunstyrelsens presidium framförs att risk- och väsentlighetsanalysen till stor del är en tjänstepersonsprodukt. Inför fastställandet av internkontrollplanen får kommunstyrelsen del av ett färdigt förslag där riskvärde framgår avseende de områden som föreslås att följas upp. Däremot får styrelsen inte del av någon dokumentation från risk- och väsentlighetsanalysen.

Enligt vår uppfattning bör kommunstyrelsens ledamöter i större utsträckning vara involverade i arbetet med den interna kontrollen i allmänhet och risk- och väsentlighetsanalysen i synnerhet.

Vidare anser vi att den samlade dokumentationen från risk- och väsentlighetsanalysen bör finnas med som underlag i samband med att kommunstyrelsen fastställer internkontrollplanen. Denna rekommendation är än mer angelägen om kommunstyrelseledamöternas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalysen är begränsad.

3.1.4 Risker

Fråga från revisionen	Styrelsens svar
<i>Vilka stora utmaningar ser ni på kort respektive lång sikt för styrelsens verksamhet?</i>	Personalförsörjning, sänkning av sjukskrivningstalen, Stabil ekonomi och samtidigt klara volymökningar i verksamheterna främst äldreomsorg och förskola/skola.

3.2 Kultur- och fritidsnämnden

3.2.1 Målstyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?</i>	Målen från fullmäktige har brutits ner och överförts till nämndens mål. Inför fastställandet av målen har ett utförligt arbete gjorts med att bryta ner fullmäktiges mål för att preciseras till mål för nämnden. I handlingen för nämndens mål presenteras det tydligt vad som är fullmäktiges mål och därefter hur nämnden har preciserat målen för nämndens målsättning.
<i>Har nämnden fastställt målen?</i>	Nämnden har fattat beslut om målen. Beslutet fattas i samband med budget där det ingår. Målen lyfts fram tydligt i arbetet. Nämnden fattade beslut om förslag på mål 2017-06-08, KFN § 48. I internbudgeten för 2018 finns även de fastställda målen med (2018-01-18, KFN § 6).
<i>Har nämnden konkretiserat målen så att de är mätbara?</i>	Ja de har gjorts. Hur målen ska mätas definieras i måldokumentet som nämnden beslutat om, där framgår även vad målvärdet ska vara.
<i>Har nämnden beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande verksamhetsmålen?</i>	Ja, nämnden har haft uppe ärenden där åtgärder och analys har diskuterats när avvikelser har upptäckts. Ett exempel är nämndens uppdrag till förvaltningen att ta fram en tidsplan för ny ung mötesplats och förslag på organisation av ny mötesplats för att kunna uppnå målen om bland annat demokrati och dialog (2018-10-25, KFN § 99).

Kommentarer

När kommunens delårsrapport avhandlades fanns inte några resultat för kultur- och fritidsnämndens uppföljningsmått. Av den dokumentation vi fått del av kan vi inte se att nämnden fått del av någon prognos beträffande de egna verksamhetsmålen.

3.2.2 Ekonomistyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden fastställt en budget för innevarande verksamhetsår?</i>	Ja det har gjorts. Ett förslag till budget fastställdes 2017-06-08, KFN § 48 som vidarebefordrades till fullmäktige. Internbudget för nämnden fastställdes 2018-01-18, KFN § 6.
<i>Sker regelbunden uppföljning av budget-prognos-utfall?</i>	Ja, varje månad ges en rapport om budget, prognos och utfall. Varje kvartal presenteras även en fördjupad ekonomisk rapport (2018-04-26, KFN § 44), (2018-06-14, KFN § 55), (2018-10-25, KFN § 101). I september gavs en delårsrapport (2018-09-13, KFN § 76).
<i>Vad anser nämnden om frekvens och kvalitet på den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen?</i>	Det är en tät uppföljning och även med en fördjupad redovisning ibland. Handlingarna är tydliga och lätta för nämnden att följa med i.
<i>Fattar nämnden beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser?</i>	Ja det görs. Det har gjorts ombudgeteringar och omfördelningar när det har upptäckts förändringar eller behov i verksamheterna. Ett ex. är omvandlingen av driftmedel till investeringsmedel när det fattades medel till investering (2018-10-25, KFN § 100). Ett annat ex. är omdisponering av planeringsreserv 2017 för åtgärder inom park (2017-10-19, KFN § 74), där det uppmärksammades att döda almar behövde tas ner ur trafiksäkerhets-synpunkt och att det behövdes göras åtgärder inom arbetsmiljön på parken.

3.2.3 Uppföljning av intern kontroll

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning?</i>	Ja, det framgår i internkontrollplanen hur det ska rapporteras och skötas under året.
<i>Finns det en övergripande struktur i kommunen (reglemente/riktlinjer) för arbetet med intern kontroll?</i>	Ja det gör det. I intern kontrollplanen finns återgivet att det är enligt reglemente för internkontroll av ekonomi och verksamhet ska respektive nämnd fastställa en intern kontrollplan för varje budgetår. I handlingen finns även anvisningar om vad kontrollplanen är för något och vad det ska innehålla. Reglementet för intern kontroll av ekonomi och verksamhet finns publicerat på kumla.se under styrande dokument.
<i>Har nämnden för innevarande år fastställt en plan för uppföljning av den interna kontrollen inom den egna verksamheten?</i>	Internkontrollplanen fastställs i samband med internbudget (2018-01-18, KFN § 8).
<i>Är internkontrollplanen ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys?</i>	Ja för att ta fram internkontrollplanen har det tittats på risk- och väsentlighetsanalysen för att ta reda på vart eventuella risker kan finnas. Ett ex. är att rätt hörselskydd används till rätt person inom parkavdelningen, där intern kontrollen kommer från en bullermätning som gjorts på parken och där en omDispositionering av planeringsreserven gjordes (2017-10-19, KFN § 74) för att bland annat köpa in nya hörselskydd som är individanpassade.
<i>Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden?</i>	Ja, det rapporteras i samband med årsredovisningen. För 2017 redovisades det 2018-03-15, KFN § 28.

2019-02-11

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Fattar nämnden beslut eller ger direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i nämndens interna kontroll?</i>	<p>Ja det görs. Ett ex. är efter omfördelningen av planeringsreserven till inköp av individanpassade hörselskydd när det upptäcktes efter bullertest att befintliga hörselskydd inte var tillräckligt bra för arbetsmiljön. Det lyftes då in som ett kontrollområde i årets intern kontroll att följa upp och kontrollera att hörselskydden används på rätt sätt.</p> <p>Ett annat ex. är internkontrollen att föreningar som skickar in ansökan om föreningsbidrag ska få en bekräftelse om att förvaltningen mottagit deras ansökan. Nämnden fattade beslut om detta när det uppmärksammades att det inte fanns en tydlig rutin för det och föreningar inte visste om deras ansökan kommit fram.</p> <p>(2018-01-18 KFN § 8)</p>

Kommentarer

Vid träffen med nämndens presidium framförs att risk- och väsentlighetsanalysen sker av förvaltningen men i samverkan med nämnden. Enligt vår uppfattning är det en fördel om nämndens ledamöter aktivt deltar i arbetet med den interna kontrollen i allmänhet och risk- och väsentlighetsanalysen i synnerhet.

När det gäller risk- och väsentlighetsanalysen konstaterar vi vidare att nämndens internkontrollplan innehåller riskvärden för de rutiner/system som följs upp. Någon övrig dokumentation från risk- och väsentlighetsanalysen framgår dock inte. Vi anser att den samlade dokumentationen från risk- och väsentlighetsanalysen bör finnas med som underlag i samband med att nämnden fastställer internkontrollplanen. Denna rekommendation är än mer angelägen om nämndledamöternas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalysen är begränsad.

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

3.2.4 Risker

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Vilka stora utmaningar ser ni på kort respektive lång sikt för nämndens verksamhet?</i>	<p>En stor utmaning är att anpassa verksamheterna efter samhällsförändringarna. Ändrade struktur ställer krav på nämnden.</p> <p>Ex. hur vi ska möta förändringen med föreningsverksamhet när antalet och engagemanget i föreningar/frivilliga organisationer minskar.</p> <p>Ex. hur vi ska ställa om biblioteket efter behov när det utlånas mindre media på biblioteken.</p>

3.3 Lönenämnden

3.3.1 Målstyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?</i>	<p>Sydnärkes lönenämnd styrs av samverkansavtal och reglemente antaget av kommunfullmäktige i respektive kommun.</p> <ul style="list-style-type: none">• Ändamålet är att bedriva "en ekonomisk effektiv verksamhet inom löneområdet i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande författningar och frivilliga åtaganden samt nyttja och säkra kompetens inom nämndens verksamhetsområde. "• I samverkansavtalet (1 §) anges att varje löneadministratör ska administrera 600 löner vilket är ett mått på en ekonomisk effektiv verksamhet.
<i>Har nämnden fastställt målen?</i>	<p>Nämnden har inte fastställt målen utan följer vad som anges i reglementet och samverkansavtalet.</p> <p>I 2017 årsredovisning anges att "nämnden ska ge kunderna och deras anställda rätt lön i rätt tid".</p> <p>Målet att varje heltidsanställd löneadministratör skall hantera i snitt 600 löner har fastställts i samverkansavtalet.</p>

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden konkretiserat målen så att de är mätbara?</i>	<p>Sydnärkes lönenämnd har inte konkretiserat målen på annat sätt än vad som anges i samverkansavtalet och reglementet.</p> <p>Uppföljning av målen görs i årsredovisning i form av hur många av de anställda hos någon av medlemskommunerna eller dess kunder som har fått rätt lön i rätt tid.</p> <p>Likaså redovisas antalet lönespecifikationer och antal årsarbetare i Kumla kommuns årsredovisning</p>
<i>Har nämnden beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande verksamhetsmålen?</i>	<p>Inga avvikelser har påträffats, därför har varken åtgärd eller analys vidtagits.</p>

3.3.2 Ekonomistyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden fastställt en budget för innevarande verksamhetsår?</i>	<p>Ja, vid lönenämndens sammanträde 22 november 2017.</p>
<i>Sker regelbunden uppföljning av budget-prognos-utfall?</i>	<p>Sydnärkes lönenämnd sammanträder två gånger om år. Vid båda tillfällena sker uppföljning av budget-prognos-utfall.</p>
<i>Vad anser nämnden om frekvens och kvalitet på den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen?</i>	<p>Frekvensen är två gånger per år. Kvaliteten på den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen ligger i linje med Kumla kommuns övriga ekonomiska rapportering.</p>
<i>Fattar nämnden beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser?</i>	<p>Vid eventuella ekonomiska avvikelser tar nämnden ställning. Nämnden har beslutat att nämnden får överföra medel om summan understiger 100 tkr. I övrigt ska nämnden fatta beslut vid eventuella ekonomiska avvikelser.</p>

3.3.3 Uppföljning av intern kontroll

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning?</i>	Sydnärkes lönenämnd har inte fastställt en egen intern kontroll. Förvaltningen genomför uppföljningar inom verksamheten som redovisas direkt till berörd kommun.
<i>Finns det en övergripande struktur i kommunen (reglemente/riktlinjer) för arbetet med intern kontroll?</i>	Ja, Sydnärkes lönenämnd verkar efter värdkommunens riktlinjer för arbetet med intern kontroll.
<i>Har nämnden för innevarande år fastställt en plan för uppföljning av den interna kontrollen inom den egna verksamheten?</i>	Sydnärkes lönenämnd har inte fastställt en egen intern kontroll. Verksamhetskontroller sker av förvaltningen och rapporteras till berörd kommun vid eventuell avvikelse.
<i>Är internkontrollplanen ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys?</i>	Sydnärkes lönenämnd har inte fastställt en egen intern kontroll. Förvaltningen genomför uppföljningar inom verksamheten som redovisas direkt till berörd kommun.
<i>Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden?</i>	Nej.
<i>Fattar nämnden beslut eller ger direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i nämndens interna kontroll?</i>	Ingen internkontrollplan finns antagen av nämnden.

Kommentarer

Som framgår av nämndens svar arbetar inte nämnden i enlighet med kommunens reglemente för intern kontroll. I det avseendet är lönenämndens interna kontroll således inte ändamålsenlig. Det är dock inte samma sak som att nämnden har en bristfällig intern kontroll. Vi har inte tillräckligt med underlag för att vare sig kunna konstatera att nämndens interna kontroll är god eller att nämndens interna kontroll är bristfällig.

Vi menar att lönenämnden måste följa kommunens regler och riktlinjer avseende den interna kontrollen.

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

3.3.4 Risker

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Vilka stora utmaningar ser ni på kort respektive lång sikt för nämndens verksamhet?</i>	<p>På kort sikt behöver nämnden få bättre och tydligare rutiner för sin personuppgiftsbehandling. Särskilt relevant utifrån att flera kommuner samlar sina personuppgifter hos nämnd.</p> <p>På lång sikt kan det bli svårt att behålla kompetens på grund av allt större personalomsättning.</p>

Kommentarer

I samband med revisionens träff med lönenämnden diskuterades frågan om att det är roterande ordförandeskap i nämnden. Eftersom nämnden endast har två sammanträden per år konstaterades att det aldrig blir någon kontinuitet i ordförandeskapet. Mot den bakgrunden lyftes frågan om det kan vara idé att ordförandeskapet i nämnden löper längre än ett år.

3.4 Myndighetsnämnden

3.4.1 Målstyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?</i>	Ja, Mål- och medel 2019 med flerårsplan 2020-2021 (2018-06-19, § 60).
<i>Har nämnden fastställt målen?</i>	Ja, 2018-06-19, § 60.
<i>Har nämnden konkretiserat målen så att de är mätbara?</i>	Ja, exempelvis: Fullmäktiges målformulering: Representanter för Kumla kommun ger en god service och gott bemötande och har en hög tillgänglighet för invånare, brukare och näringsliv. Myndighetsnämndens målformulering: Våra medborgare och kunder ska vara nöjda med service, bemötande och tillgänglighet i de kontakter de har med förvaltningen. Myndighetsnämndens uppföljningsmått: Antal e-tjänster inom förvaltningen ska öka. Idag finns det sju e-tjänster inom förvaltningen.
<i>Har nämnden beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande verksamhetsmålen?</i>	Ingen avvikelse har skett avseende verksamhetsmålen.

Kommentarer

När kommunens delårsrapport avhandlades fanns inte några resultat för myndighetsnämndens verksamhetsmål. Av den dokumentation vi fått del av kan vi inte se att nämnden fått del av någon prognos beträffande de egna verksamhetsmålen.

När det gäller kommunens målstyrningsmodell kan vi också konstatera att myndighetsnämnden inte betraktas som en egen, fristående, nämnd eftersom måluppfyllelsen bedöms sammantaget för myndighetsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Detta hänger ihop med att myndighetsnämnden inte har någon budget för den egna verksamheten. Det faktum att myndighetsnämnden inte har någon egen budget och inte betraktas som en egen nämnd i kommunens

målstyrningsmodell gör att myndighetsnämnden står i ett beroendeförhållande till samhällsbyggnadsnämnden, vilket inte är förenligt med kravet på att den i lag och förordning stadgade tillsynen ska vara oberoende i förhållande till driften. Se vidare i kommentarerna till stycke 3.4.2 nedan

3.4.2 Ekonomistyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden fastställt en budget för innevarande verksamhetsår?</i>	Ja, 2017-12-13, § 106.
<i>Sker regelbunden uppföljning av budgetprognos-utfall?</i>	Ja, i samband med ekonomisk månadsrapport till kommunstyrelsen samt vid delårsrapport.
<i>Vad anser nämnden om frekvens och kvalitet på den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen?</i>	Bra.
<i>Fattar nämnden beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser?</i>	Mindre avvikelse vid delårsrapport (2018-08-29, § 77), inga åtgärder är beslutade.

Kommentarer

I likhet med tidigare år har inte myndighetsnämnden någon egen budget för den verksamhet nämnden ansvarar för. Nämndens svar på frågeställningarna inom området *Ekonomistyrning* måste således tolkas mot den bakgrund att den enda budget nämnden förfogar över är den som avser sammanträdesadministrationen. Den avvikelse som nämns i nämndens svar ovan har enligt uppgift uppstått på grund av att närvaron vid nämndens sammanträden varit högre än beräknat.

I samband med såväl 2015 års övergripande granskning som 2017 års grundläggande granskning påtalade vi att det inte är oproblematiskt ur ett oberoendeperspektiv när budgeten för myndighetsnämndens verksamhet bestäms av samhällsbyggnadsnämnden, vilken är den nämnd som är föremål för myndighetsnämndens tillsyn.

Vid träffen med nämndens presidium inom ramen för innevarande års grundläggande granskning framförde presidiet att denna problematik nu adresserats och att en utredning beträffande detta ska inledas. Enligt uppgift bedöms en förändring kunna vara genomförd inför år 2020.

Vi ser positivt på att nämnden nu vidtagit formella åtgärder beträffande oberoendeproblematiken. Dock menar vi att processen varit anmärkningsvärt lång med tanke på att revisionen påpekade denna problematik redan hösten 2015.

3.4.3 Uppföljning av intern kontroll

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning?</i>	Ja, risk- och väsentlighetsanalys har tagits genomförts med nämndens presidium och analysen ligger till grund för nämndens antagna internkontrollplan. Planen följs upp vid delårsbokslut och årsbokslut.
<i>Finns det en övergripande struktur i kommunen (reglemente/riktlinjer) för arbetet med intern kontroll?</i>	Ja, reglemente för internkontroll, Kumla kommun.
<i>Har nämnden för innevarande år fastställt en plan för uppföljning av den interna kontrollen inom den egna verksamheten?</i>	Ja, 2017-12-13, § 107.
<i>Är internkontrollplanen ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys?</i>	Ja, analys genomförd med nämndens presidium.
<i>Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden?</i>	Ja, uppföljning vid delårsbokslut och årsbokslut.
<i>Fattar nämnden beslut eller ger direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i nämndens interna kontroll?</i>	Mindre avvikelse avseende internkontroll vid delårsbokslut rapporterat till, och därefter godkänt av nämnd.

Kommentarer

Vid träffen med nämndens presidium framförs att presidiet genomfört den risk- och väsentlighetsanalys som ligger till grund för nämndens internkontrollplan, vilket också framgår av det skriftliga svaret ovan. Vi ser positivt på att politiker görs delaktiga i risk- och väsentlighetsanalysen på detta sätt. I sammanhanget är det dock viktigt att påpeka att samtliga ledamöter har samma ansvar för den interna kontrollen. Därmed menar vi att nämnden bör eftersträva delaktighet från samtliga ledamöter när det gäller risk- och väsentlighetsanalysen.

När det gäller risk- och väsentlighetsanalysen konstaterar vi vidare att tolv rutiner/system har riskbedömts, varav sju sedan lyfts in i nämndens internkontrollplan. Enligt vår bedömning omfattar en fullständig risk- och väsentlighetsanalys beträffande all verksamhet inom nämndens ansvarsområde rimligen fler än tolv riskområden.

2019-02-11

Vi kan också konstatera att ett av de kontrollmoment som återfinns i internkontrollplanen inte återfinns i nämndens risk- och väsentlighetsanalys.

På frågan om nämnden fattar beslut eller ger direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i nämndens interna kontroll har nämnden svarat att en mindre avvikelse avseende internkontroll uppmärksammades vid delårsbokslutet. Vi kan emellertid inte se att rapporteringen i samband med delårsbokslutet avseende nämndens interna kontroll (2018-08-29, § 78) innehåller några avvikelser. I delårsrapporten framgår däremot en mindre ekonomisk avvikelse i förhållande till budget. Vi tolkar nämndens svar som att det är den ekonomiska avvikelsen som åsyftas.

3.4.4 Risker

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Vilka stora utmaningar ser ni på kort respektive lång sikt för nämndens verksamhet?</i>	<p>Korta nämndrundor gör att nämndens ledamöter inte alltid känner sig insatta i nämndens ärenden.</p> <p>Konstant behov av kompetensutveckling avseende lagar och regler.</p> <p>Resurser för tillsynsverksamhet.</p> <p>Ekonomisk organisation avseende budget och resurser ligger under samhällsbyggnadsnämnden och därför har myndighetsnämnden själv små möjligheter att påverka resurstilldelning för verksamheter inom nämndens område.</p>

Kommentarer

Problemen relaterade till nämndens oberoende i förhållande till samhällsbyggnadsnämnden har kommenterats i stycke 3.4.2 ovan.

3.5 Nämnd för livslångt lärande

3.5.1 Målstyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av mål och måluppfyllelse (uppföljningsmått) • Presidieträffar • Förvaltningens verksamhetsplan • Beslut om internbudget
<i>Har nämnden fastställt målen?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none"> • Uppföljningsmått • Förvaltningens verksamhetsplan • Utbildningsdag med nämndens ledamöter och förvaltningens tjänstepersoner
<i>Har nämnden konkretiserat målen så att de är mätbara?</i>	Målen i verksamhetsplanen är mätbara. Antingen formulerade utifrån antal eller andel.
<i>Har nämnden beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande verksamhetsmålen?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none"> • Redovisning av måluppfyllelse vid delår och helårsbokslut • Budgetäskanden • Samverkan för bästa skola (Skolverket och Kumla kommun) • Nedläggning av JN • Specificeras i förvaltningens verksamhetsplan

Kommentarer

I vissa av sina svar ovan hänvisar nämnden till "Förvaltningens verksamhetsplan". Såvida verksamhetsplanen inte fastställts av nämnden kan inte nämnden hänvisa till denna plan som ett officiellt dokument i vilket nämnden fastställt och konkretiserat mål.

Av den dokumentation vi tagit del av framgår inte att nämnden har fastställt verksamhetsplanen. Däremot fastställs och konkretiseras mål i andra, av nämnden fastställda, dokument.

I delårsrapporten sker uppföljning av fem av nämndens 11 uppföljningsmål. Av dessa är fyra delvis uppfyllda medan ett är uppfyllt. Någon prognos för övriga sex verksamhetsmål presenteras ej i delårsrapporten och av den dokumentation vi fått del av kan vi inte se att det skett vid något annat tillfälle heller.

3.5.2 Ekonomistyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden fastställt en budget för innevarande verksamhetsår?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none">Nämnden prioriterar äskningar som sedan beslutas av nämndBeslut om internbudget 2018 med flerårsplan
<i>Sker regelbunden uppföljning av budget-prognos-utfall?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none">Ekonomisk månadsrapport på nämnden
<i>Vad anser nämnden om frekvens och kvalitet på den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen?</i>	<ul style="list-style-type: none">Hög frekvens (kontinuerligt, månadsvis)Hög kvalitet (tydliga, kompletteras av muntlig presentation)Beslut om ytterligare redovisning av interkommunala elever
<i>Fattar nämnden beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser?</i>	<ul style="list-style-type: none">Förvaltningens uppgift är att jobba för en budget i balans.Vt 2018 beslut om en åtgärdsplan för budget i balans.

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

Kommentarer

En av de två punkter som anges som svar på frågan om nämnden fattar beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser är att förvaltningens uppgift är att jobba för en budget i balans. Vilka åtgärder förvaltningen har rätt att vidta för att uppnå en budget i balans framgår inte. Med andra ord ger nämnden förvaltningen "fria händer" att vidta åtgärder, så länge åtgärderna inte strider mot andra beslut nämnden fattat. Vi anser att nämnden vid den typen av beslut bör ge uttryck för hur långtgående åtgärder förvaltningen har rätt att vidta för att uppnå målet. Beslutet bör således konkretiseras med vilka åtgärder förvaltningen får i uppdrag att vidta.

Att döma av den dokumentation vi fått del av kan vi konstatera att nämnden inte fått del av någon formell återrapportering beträffande den åtgärdsplan för budget i balans som nämnden beslutade om i april 2018. Däremot har kommunstyrelsen fått återrapportering två gånger beträffande de åtgärder som vidtagits. Vi menar att även den egna nämnden måste få formell återrapportering beträffande de åtgärder som vidtagits.

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

3.5.3 Uppföljning av intern kontroll

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none">• Internkontrollplan 2018
<i>Finns det en övergripande struktur i kommunen (reglemente/riktlinjer) för arbetet med intern kontroll?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none">• Övergripande struktur som sedan anpassas för respektive nämnd• Återkommande rapporteringar del och helår
<i>Har nämnden för innevarande år fastställt en plan för uppföljning av den interna kontrollen inom den egna verksamheten?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none">• Beslut på nämnd i januari
<i>Är internkontrollplanen ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none">• Utformningen av innehållet utgår från riktlinjen/reglementet från Kumla kommun.<ul style="list-style-type: none">– rimlig grad av säkerhet– ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet– tillförlitlig rapportering och information om verksamheten– efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer
<i>Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none">• Delår och helårsbokslut
<i>Fattar nämnden beslut eller ger direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i nämndens interna kontroll?</i>	Ja <ul style="list-style-type: none">• Om behov finns

Kommentarer

Vid träffen med nämndens presidium framkommer att nämndens ledamöter inte är delaktiga i risk- och väsentlighetsanalysen. Enligt vår uppfattning bör nämndens

2019-02-11

ledamöter aktivt delta i arbetet med den interna kontrollen i allmänhet och risk- och väsentlighetsanalysen i synnerhet.

När det gäller risk- och väsentlighetsanalysen konstaterar vi vidare att nämndens internkontrollplan innehåller riskvärden för de rutiner/system som följs upp. Någon övrig dokumentation från risk- och väsentlighetsanalysen framgår dock inte. Vi anser att den samlade dokumentationen från risk- och väsentlighetsanalysen bör finnas med som underlag i samband med att nämnden fastställer internkontrollplanen. Denna rekommendation är än mer angelägen om nämndens delaktighet i risk- och väsentlighetsanalysen är begränsad.

3.5.4 Risker

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Vilka stora utmaningar ser ni på kort respektive lång sikt för nämndens verksamhet?</i>	<p>Kort sikt</p> <ul style="list-style-type: none">• Kompetensförsörjning• Förbättra elevernas resultat• Ändamålsenliga lokaler <p>Lång sikt</p> <ul style="list-style-type: none">• Kompetensförsörjning• Förbättra elevernas resultat• Budget• Förutsättningar/resultat kopplat till olika jämförelser, rankingar• Lokalförsörjning• Förbättrad samverkan mellan nämnderna

3.6 Samhällsbyggnadsnämnden

3.6.1 Målstyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?</i>	Ja bla genom målet Kritik mot teknik som mäter nöjdheten hos kommuninvånarna gällande service och kvalité gällande gata samt VA. Målen bryts ned i mått.
<i>Har nämnden fastställt målen?</i>	Ja i internbudget (antagen 2018-04-05, § 59) samt verksamhetsplan i förvaltningen
<i>Har nämnden konkretiserat målen så att de är mätbara?</i>	Delvis, alla mål är inte mätbara varje år. Då inte mätningar görs årligen.
<i>Har nämnden beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande verksamhetsmålen?</i>	Genomgång av vissa mål i delårsrapporten. Vi prognostiserar dock inte målen vilket skulle kunna vara ett utvecklingsområde för nämnden. Beslut om delårsrapport 2018-09-06.

Kommentarer

Vi noterar att nämnden, utöver internbudgeten, hänvisar till "verksamhetsplan i förvaltningen" när det gäller frågan om nämnden fastställt målen. Då förvaltningens verksamhetsplan inte fastställts av nämnden kan inte nämnden hänvisa till denna plan som ett officiellt dokument i vilket nämnden fastställt och konkretiserat mål.

I delårsrapporten sker uppföljning av två av nämndens åtta uppföljningsmått. Båda dessa är delvis uppfyllda. När det gäller rapporteringen beträffande verksamhetsmålen i samband med delårsboks slutet sker emellertid ingen rapportering baserad på uppföljning genomförd under pågående verksamhetsår. Båda de mått som presenteras i delårsrapporten är baserade på en enkät¹ som genomfördes år 2016.

Vi instämmer i nämndens kommentar om att uppföljningen av verksamhetsmålen skulle kunna utvecklas genom att målen prognostiseras under pågående verksamhetsår.

¹ Enkäten Kritik på teknik genomförs av SKL vart tredje år

3.6.2 Ekonomistyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden fastställt en budget för innevarande verksamhetsår?</i>	Ja, den fastställdes i april månad. (antagen 2018-04-05, § 59.
<i>Sker regelbunden uppföljning av budget-prognos-utfall?</i>	Ja, varje nämnd gör en ekonomisk redovisning genom den rapport som ska till KS. Nämnden har även från och med oktober börjat med en kvartalsredovisning med större fokus på verksamheten och inte bara de ekonomiska siffrorna och eventuellt underskott eller överskott.
<i>Vad anser nämnden om frekvens och kvalitet på den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen?</i>	Blir bättre och bättre, Är bra, tydligt och lättförståeligt. Väldigt bra uppföljning av ekonomi
<i>Fattar nämnden beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser?</i>	Ja, delvis. Nämnden tog sin internbudget i april då vi tidigt på året såg att nämnden skulle gå med ett underskott och inte kostnadsreduceringar gjorde. Bla har tjänster vakanshållits under året och tillsättningsprövning av FC gjorts. Även förslag på kostnadsreduceringar togs i samband med internbudget. Vid varje ekonomisk redovisning i nämnd har beslut tagits för att jobba för en budget i balans. Det har även tagits fram en förstärkt internkontroll samt en ekonomisk handlingsplan för samhällsbyggnadsnämnden. (2018-06-14, § 103)

Kommentarer

Som framgår ovan anges att nämnden vid varje ekonomisk redovisning fattar beslut om att (förvaltningen ska) jobba för en budget i balans. Vilka åtgärder förvaltningen har rätt att vidta för att uppnå en budget i balans framgår inte. Med andra ord ger nämnden förvaltningen "fria händer" att vidta åtgärder, så länge åtgärderna inte strider mot andra beslut nämnden fattat. Vi anser att nämnden vid den typen av beslut bör ge uttryck för hur långtgående åtgärder förvaltningen har rätt att vidta för att uppnå målet. Beslutet bör således konkretiseras med vilka åtgärder förvaltningen får i uppdrag att vidta.

3.6.3 Uppföljning av intern kontroll

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning?</i>	Ja via interkontrollplanen, redovisas till nämnd 2 ggr/år (delårsrapportering 2018 -09-06, § 125, samt 2018-06-14, § 103)
<i>Finns det en övergripande struktur i kommunen (reglemente/riktlinjer) för arbetet med intern kontroll?</i>	Ja, vi ser det dock som en tydlig KS fråga.
<i>Har nämnden för innevarande år fastställt en plan för uppföljning av den interna kontrollen inom den egna verksamheten?</i>	Ja i januari (2018-01-25, § 9).
<i>Är internkontrollplanen ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys?</i>	Ja, fanns med som ett underlag till nämnden inför antagande av kontrollplanen. Tjänstepersoner och nämndens presidium genomförde riskanalysen.
<i>Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden?</i>	Ja 2 ggr/år till nämnd, (delårsrapportering 2018-09-06, § 125, uppföljning 2017 – 2018-01-25, § 7. Uppföljning av 2018 års interna kontroll görs i januari 2019)
<i>Fattar nämnden beslut eller ger direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i nämndens interna kontroll?</i>	Vi hade 2-3 punkter där åtgärder är vidtagna och redovisade till nämnd. Vi jobbar för övrigt med delårsuppföljning. (2018-09-26, § 125)

Kommentarer

Av svaren ovan framgår att risk- och väsentlighetsanalysen genomförts av tjänstepersoner och nämndens presidium. Vi ser positivt på att politiker görs delaktiga i risk- och väsentlighetsanalysen på detta sätt. I sammanhanget är det dock viktigt att påpeka att samtliga ledamöter har samma ansvar för den interna kontrollen. Därmed menar vi att nämnden bör eftersträva delaktighet från samtliga ledamöter när det gäller risk- och väsentlighetsanalysen.

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

3.6.4 Risker

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Vilka stora utmaningar ser ni på kort respektive lång sikt för nämndens verksamhet?</i>	<ul style="list-style-type: none">- Hur vi ska nå visionen 25 000 invånare- Markförvärv, få fram tomter - även till lägenheter.<ul style="list-style-type: none">- Hålla budget i balans- Sjukfrånvaron- Kompetensförsörjning- Vattenförsörjning- Översvämningsrisker

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

3.7 Socialnämnden

3.7.1 Målstyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?</i>	Ja det har gjorts.
<i>Har nämnden fastställt målen?</i>	Ja nämnden har fastställt målen. Nämnden fattade beslut om förslag till mål i samband med budget 2017-06-14 SN § 66. Målen fastställdes av nämnden i samband med internbudget i verksamhetsplanen 2017-12-14 SN § 141.
<i>Har nämnden konkretiserat målen så att de är mätbara?</i>	Ja det har gjorts. Målen har konkretiserats genom uppföljningsmått. Uppföljningsmått är även viktade för att de ska vara mätbara. Beslut om uppföljningsmått togs i samband med förslag till budget 2017-06-14 SN § 66. Viktningen av uppföljningsmått beslutade nämnden om 2017-08-24 SN § 83.
<i>Har nämnden beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande verksamhetsmålen?</i>	Ja det har gjorts. Vid avvikelser lyfts det för diskussion i nämnden där nämnden fördjupar sig i avvikelserna för att komma åt orsaken och angripa.

Kommentarer

När kommunens delårsrapport avhandlades fanns inte några resultat för socialnämndens uppföljningsmått. Av den dokumentation vi fått del av kan vi inte se att nämnden fått del av någon prognos beträffande de egna verksamhetsmålen. Som framgår ovan anger dock nämnden att nämnden har beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande verksamhetsmålen. Vilka avvikelser det handlar om samt vilka åtgärder/analyser nämnden beslutat om framgår inte av vare sig nämndens svar eller den dokumentation vi fått del av.

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

3.7.2 Ekonomistyrning

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Har nämnden fastställt en budget för innevarande verksamhetsår?</i>	Ja det har gjorts. Ett förslag till budget beslutades det om 2017-06-16 SN § 66 och internbudgeten fastställdes 2017-12-14 SN § 141.
<i>Sker regelbunden uppföljning av budget-prognos-utfall?</i>	Ja det görs en detaljerad rapportering månadsvis som presenteras för nämnden. Det finns en bra koll på budget-prognos-utfall och det ges möjlighet att fördjupa sig i det när det finns intresse eller om något sticker ut (2018-04-19 SN § 75, 2018-05-16 SN § 87, 2018-06-13 SN § 104, 2018-09-26 SN § 137, 2018-10-24 SN § 150, 2018-11-22 SN § 167). Det görs även ett delårsbokslut som presenterades i augusti för nämnden (2018-08-22 SN § 125).
<i>Vad anser nämnden om frekvens och kvalitet på den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen?</i>	Det är en väldigt bra kvalitet och frekvens på den ekonomiska uppföljningen som är detaljerad och omfattande samt som kompletteras efter vad nämnden efterfrågar.

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<p><i>Fattar nämnden beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser?</i></p>	<p>Ja det görs.</p> <p>Det är en del omständigheter som nämnden inte råder över och kan besluta över, t.ex. kostnader för insatser inom LSS och insatser som är lagstadgade. I början av året antogs ett åtgärdsprogram som visar på att det trots omständigheterna finns en plan och hantering för dessa kostnader.</p> <p>Nämnden råkar även ut för sanktionsavgifter från IVO gällande ej verkställda beslut. Nämnden har sett problem med att beslut inte kan verkställas, t.ex. inom LSS-boenden. Det byggs ett nytt LSS-boende i kommunen för att täcka behovet av platser men nämnden får ändå straffavgifter. I yttranden till IVO som nämnden lämnar förklaras det vad nämnden gör i väntan på att boendet är klart och insatsen kan verkställas.</p>

Kommentarer

Att döma av den dokumentation vi fått del av kan vi konstatera att nämnden inte fått del av någon formell återrapportering beträffande den åtgärdsplan för budget i balans som nämnden beslutade om i april 2018. Däremot har kommunstyrelsen fått återrapportering två gånger beträffande de åtgärder som vidtagits. Vi menar att även den egna nämnden måste få formell återrapportering beträffande de åtgärder som vidtagits.

3.7.3 Uppföljning av intern kontroll

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning?</i>	<p>Ja, förvaltningen arbetar ständigt med intern kontrollen. En del redovisas i tertialrapporterna (2018-06-13 SN § 108, 2018-10-24 SN § 151) och i delårsbokslutet (2018-08-22 SN § 125) under året.</p> <p>Det är en bra redovisning och det är lätt att se varför områdena kontrolleras. Det är tydligt och det märks att det blir en förbättring i och med att det följs upp.</p> <p>Det är ett bra sätt att hålla liv i saker.</p>
<i>Finns det en övergripande struktur i kommunen (reglemente/riktlinjer) för arbetet med intern kontroll?</i>	<p>Ja det gör det. Reglementet för intern kontroll av ekonomi och verksamhet finns publicerat på kumla.se under styrande dokument.</p> <p>I inledningen till internkontrollplanen finns det även beskrivet riktlinjer för intern kontrollen.</p>
<i>Har nämnden för innevarande år fastställt en plan för uppföljning av den interna kontrollen inom den egna verksamheten?</i>	<p>Ja det har gjorts. Planen fastställdes av nämnden 2017-12-14 SN § 143.</p>
<i>Är internkontrollplanen ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys?</i>	<p>Ja det är ett resultat av genomförd riskanalys.</p> <p>Ett exempel är hanteringen av tankkort som ingår i internkontrollplanen. Eftersom det arbetar människor i verksamheten som hanterar tankkorterna så finns det en risk att någon tar chansen och nyttjar korten till det som de inte ska.</p>
<i>Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden?</i>	<p>Ja det görs. Det rapporteras i tertialrapporterna, delårsbokslutet och i årsredovisningen.</p>

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Fattar nämnden beslut eller ger direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i nämndens interna kontroll?</i>	Ja det görs. Vid konstaterade avvikelser eller brister går nämnden igenom dessa.

Kommentarer

Vi noterar att nämnden i sitt svar på frågan om det finns ett systematiskt arbete med intern kontroll anger att förvaltningen ständigt arbetar med den interna kontrollen.

Enligt vår uppfattning är det en fördel om nämndens ledamöter aktivt deltar i arbetet med den interna kontrollen i allmänhet och risk- och väsentlighetsanalysen i synnerhet.

När det gäller risk- och väsentlighetsanalysen konstaterar vi vidare att nämndens internkontrollplan innehåller riskvärden för de rutiner/system som följs upp. Någon övrig dokumentation från risk- och väsentlighetsanalysen framgår dock inte. Vi anser att den samlade dokumentationen från risk- och väsentlighetsanalysen bör finnas med som underlag i samband med att nämnden fastställer internkontrollplanen. Denna rekommendation är än mer angelägen om nämndledamöternas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalysen är begränsad.

3.7.4 Risker

Fråga från revisionen	Nämndens svar
<i>Vilka stora utmaningar ser ni på kort respektive lång sikt för nämndens verksamhet?</i>	<p>Det finns ett flertal stora utmaningar för nämndens verksamhet.</p> <p>Volymökningen kontra resurser, budgetunderlag, kompetensförsörjning ihop med ett ökat behov av insatser från socialnämndens verksamheter.</p> <p>Budgetunderlaget är en utmaning då det är svårt att lägga en hållbar budget när det inte finns tillräckligt med medel för exempel lagstadgade insatser. Under året kan det komma oförutsedda individärenden som ska ha insatser som nämnden enligt lag måste förse individen med men som budgeten inte täcker. Det är svårt att göra en budget som går ihop i och med den verksamhet som nämnden har.</p> <p>Budget är en utmaning för socialnämndens verksamheter och det gäller därför att hitta kreativa lösningar. Ett exempel är att det fattas budget för nattpersonal inom LSS. Det har löst sig genom samverkan med hemtjänsten som bemannar under natten mobilt.</p> <p>Befolkningen ökar, framförallt de äldre, samt inom LSS. Ökningen sker samtidigt som det är färre som kan arbeta vilket skapar en demografisk utmaning.</p>

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

3.8 Överförmyndaren

3.8.1 Målstyrning

Fråga från revisionen	Överförmyndarens svar
<i>Har nämnden² tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?</i>	Det finns inga nämndspecifika mål för överförmyndaren. Verksamhetsplan har tagits fram utifrån de strategiska områdena vilket således innebär att de strategiska områdena fungerar som styrsignaler i överförmyndarens verksamhet.
<i>Har nämnden fastställt målen?</i>	Nej.
<i>Har nämnden konkretiserat målen så att de är mätbara?</i>	Uppföljningsmått har tagits fram utifrån verksamhetsplanen för att kunna mäta de olika områdena.
<i>Har nämnden beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser beträffande verksamhetsmålen?</i>	Nej, inga större avvikelser har dock förekommit

Kommentarer

Vi kan konstatera att överförmyndaren inte är delaktig i målarbetet så som det beskrivs i kommunens styrmodell. Vi utgår från att det kommer att förändras i och med bildandet av den i Sydnärke gemensamma överförmyndarnämnden.

² Även om det står "nämnden" i frågeställningarna är det överförmyndaren som avses.

3.8.2 Ekonomistyrning

Fråga från revisionen	Överförmyndarens svar
<i>Har nämnden fastställt en budget för innevarande verksamhetsår?</i>	Nej, överförmyndaren har ej fått delta i budgetprocessen trots att detta efterfrågats.
<i>Sker regelbunden uppföljning av budgetprognos-utfall?</i>	Nej, överförmyndaren har ej fått delta i budgetprocessen.
<i>Vad anser nämnden om frekvens och kvalitet på den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen?</i>	Ingen ekonomisk uppföljning förekommer.
<i>Fattar nämnden beslut om åtgärder vid ekonomiska avvikelser?</i>	Det är svårt för överförmyndaren att fatta beslut utifrån avvikelser på grund av bristande insyn i budget. Överförmyndaren fattar dock beslut som påverkar budgeten; såsom förändringar gällande arvoden, att gode män får kvarstå vid uppskrivning i ålder etc.

Kommentarer

Vi ser allvarligt på att överförmyndaren, som är den som bär det formella ansvaret för verksamheten och dess ekonomi, inte är delaktig i budgetarbetet och att ekonomiska uppföljningar inte förekommer. I och med bildandet av den nya överförmyndarnämnden måste budgetansvaret tydliggöras i såväl reglemente som praktisk hantering.

3.8.3 Uppföljning av intern kontroll

Fråga från revisionen	Överförmyndarens svar
<i>Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning?</i>	Ja.
<i>Finns det en övergripande struktur i kommunen (reglemente/riktlinjer) för arbetet med intern kontroll?</i>	Ja.
<i>Har nämnden för innevarande år fastställt en plan för uppföljning av den interna kontrollen inom den egna verksamheten?</i>	Ja.

2019-02-11

Fråga från revisionen	Överförmyndarens svar
<i>Är internkontrollplanen ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys?</i>	Ej svar.
<i>Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden?</i>	Ja, skriftlig rapport lämnas till överförmyndaren en gång per år. Allvarliga avvikelser rapporteras omgående till överförmyndaren.
<i>Fattar nämnden beslut eller ger direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i nämndens interna kontroll?</i>	Detta är första året som intern kontrollplan för verksamheten fastställts. Inga avvikelser/brister har dokumenterats ännu.

Kommentarer

Som framgår ovan har överförmyndaren inte avgett något svar på frågan om internkontrollplanen är ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys. Vi har dock fått del av dokumentation som visar att en risk- och väsentlighetsanalys har genomförts. Huruvida överförmyndaren varit delaktig i denna framgår dock ej av dokumentationen. Enligt vår uppfattning bör överförmyndaren aktivt delta i arbetet med den interna kontrollen i allmänhet och risk- och väsentlighetsanalysen i synnerhet.

3.8.4 Risker

Fråga från revisionen	Överförmyndarens svar
<i>Vilka stora utmaningar ser ni på kort respektive lång sikt för nämndens verksamhet?</i>	<ul style="list-style-type: none">• Gemensam överförmyndarnämnd• Rekrytering av gode män till svåra uppdrag• Möta samhällets krav på digitalisering

4 Bedömning

Syftet med den grundläggande granskningen är att på en övergripande nivå ge svar på om styrelsens och nämndernas styrning, ledning och uppföljning är tillräcklig för att säkerställa att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om styrelsen och nämnderna har ett ändamålsenligt system för att säkerställa god intern kontroll.

Utifrån de svar kommunstyrelsen och nämnderna avgett samt den dokumentation vi erhållit gör vi en generell bedömning inom vart och ett av områdena målstyrning, ekonomistyrning samt intern kontroll.

4.1 Målstyrning

När det gäller de verksamhetsmässiga målen av betydelse för god ekonomisk hushållning har fullmäktige beslutat om målsättningar inom nio strategiska områden. Kommunstyrelsen och nämnderna har sedan tagit fram konkreta verksamhetsmål/uppföljningsmått relaterade till fullmäktiges målformuleringar. Avseende verksamhetsåret 2018 finns det totalt ca 70 konkreta verksamhetsmål, varav 15 mäts på total nivå för hela kommunen medan övriga är nämnds-specifika mål³.

I samband med delårsrapporten presenterades resultat för sju av kommunens ca 70 verksamhetsmål, fem mål rörande nämnd för livslångt lärande samt två mål rörande samhällsbyggnadsnämnden.

Av den dokumentation vi fått del av kan vi inte se att någon av nämnderna fått del av någon prognos beträffande de egna verksamhetsmålen. Det innebär att det inte sker någon formell uppföljning eller prognostisering över huvud taget under pågående verksamhetsår avseende ca 90 % av kommunens verksamhetsmål.

I kommunens budget ska det enligt kommunallagen 11 kap. 6 § för verksamheten anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. I kommentarerna till kommunallagen anges följande när det gäller utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts. "För att målen om en god ekonomisk hushållning ska få tillräcklig betydelse i beslutsprocessen krävs att de stäms av, följs upp och utvärderas kontinuerligt." Som framgår ovan sker ingen kontinuerlig uppföljning för det stora flertalet av kommunens verksamhetsmässiga målsättningar.

Mot bakgrund av ovanstående gör vi bedömningen att målstyrningen i kommunen är i behov av utveckling. Därmed ser vi positivt på att det pågår en översyn av kommunens styrmodell. Vi menar att kommunstyrelsen måste säkerställa att det inom ramen för översynen av styrmodellen tas hänsyn till lagstiftarens ambition om att verksamhetsmålen kontinuerligt ska stämmas av, följas upp och utvärderas.

³ På kommunövergripande nivå finns 20 uppföljningsmått, fem av dessa är emellertid finansiella mål. Eftersom texten under rubriken "Målstyrning" avhandlar de verksamhetsmässiga målen av betydelse för god ekonomisk hushållning utelämnas de finansiella målen här.

Kumla kommun
Grundläggande granskning 2018

2019-02-11

4.2 Ekonomistyrning

Vi noterar att nämnder som prognostiserar ekonomiska avvikelser beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att arbeta för en budget i balans. Vilka åtgärder förvaltningen har rätt att vidta för att uppnå en budget i balans framgår inte. Med andra ord ger nämnden förvaltningen "fria händer" att vidta åtgärder, så länge åtgärderna inte strider mot andra beslut nämnden fattat. Vi anser att de nämnder som prognostiserar ekonomiska avvikelser bör ge uttryck för hur långtgående åtgärder dess förvaltning har rätt att vidta för att uppnå målet. Beslutet bör således konkretiseras med vilka åtgärder förvaltningen får i uppdrag att vidta.

Vidare noterar vi att nämnd för livslångt lärande samt socialnämnden, mot bakgrund av underskotten 2017, fick i uppdrag att ta fram åtgärdsplaner för budget i balans. Att döma av den dokumentation vi fått del av kan vi konstatera att ingen av dessa nämnder har fått del av någon formell återrapportering beträffande åtgärdsplanerna. Däremot har kommunstyrelsen fått återrapportering två gånger beträffande de åtgärder som vidtagits. Vi menar att även den egna nämnden måste få formell återrapportering beträffande de åtgärder som vidtagits.

Mot bakgrund av ovanstående gör vi bedömningen att den ekonomiska uppföljningen i kommunen är i behov av utveckling.

4.3 Intern kontroll

Arbetet med den interna kontrollen inom de olika nämnderna är enligt vår bedömning i förhållandevis stor utsträckning en tjänstepersonsprodukt.

Enligt vår uppfattning är det en fördel om nämndernas ledamöter aktivt deltar i arbetet med den interna kontrollen i allmänhet och risk- och väsentlighetsanalysen i synnerhet.

Vidare konstaterar vi att det i regel saknas dokumentation från de risk- och väsentlighetsanalyser som legat till grund för framtagandet av nämndernas internkontrollplaner. Vi anser att den samlade dokumentationen från risk- och väsentlighetsanalysen bör finnas med som underlag i samband med att nämnden fastställer internkontrollplanen. Denna rekommendation är än mer angelägen om nämndledamöternas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalysen är begränsad.

Mot bakgrund av ovanstående gör vi bedömningen att uppföljningen av den interna kontrollen i kommunen är i behov av utveckling.

KPMG AB

Andreas Wendin

Kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.